Vigtige pejlemærker i elevers læseudvikling PPR kan kontaktes ved yderligere vejledning

Kl.	Pejlemærker	Tiltag	Fælles mål - uddrag	Obligatoriske test/vurderinger
0.	Mestrer eleven: - Bogstavernes navn, form, lyd? I Skive Kommune er det et mål, at alle elever efter 0. kl. kan mindst 24 bogstavers **navn, form og lyd** Derudover opmærksomhed på: - Rim - Stavelser - Forlyd - Fonem-antal - Analyse/syntese opgaver uden bogstaver - Ord og begrebsforståelse	Bogstavkursus for elever, der har svært ved at koble bogstav, navn og lyd. Læseapp forløb målrettet forældre, tilbydes til de elever, der er usikre i bogstaverne (opstart fra december – maj) Hvis elever i slutningen af 0. kl. stadig er usikre på bogstaverne og har en mangelfuld fonologisk opmærksomhed, anbefales det at sætte ind med en intensiv målrettet indsats i starten af 1. klasse i form af et intensivt bogstav-lydkursus.	**Fase 1** Færdighedsmål Eleven kan eksperimentere med rim, bogstavlyde, ord og sætningsdannelse Vidensmål Eleven har viden om bogstavlydforbindelser og enkle regler for ord- og sætningsdannelse. Opmærksomhedspunkt: Sprog/Sproglig bevidsthed Eleven kan genkende alle bogstavernes navn, form og lyd (undtagen q, w, x, og z)	Elever med usikkert bogstavkendskab drøftes og tilbydes et forløb med Læseappen Bogstavprøve 2 inden klassekonferencen papirudgave – HUSK at indtaste resultatet på Hogrefes skoleportal Alkalærs læsetrappe April – juni i 0. kl.: Risikotesten for ordblindhed: Ordlisterne anvendes som screening på alle elever. Bogstavprøven og Den dynamiske test anvendes på elever i risiko. (Resultat indtastes i Hjernen og Hjertet)
1.	Mestrer eleven: - Bogstaverne (navn, form, lyd) - Forlyd - Forlyd og rimdel - Udlyd - Indlyd - Analyse (adskillelse) af korte lydrette ord	Hvis elever før jul ikke har et automatiseret bogstav-lyd-kendskab eller kan læse korte ord/nonord på 2-3 bogstaver, skal der sættes ind med en intensiv målrettet indsats. De specifikke mål med indsatsen opstilles på baggrund af den individuelle afdækning.	**Fase 1** Færdighedsmål Eleven kan læse ord i tekster til klassetrinnet sikkert Vidensmål Eleven har viden om bogstavernes kontekstbetingede udtaler	Fra august: Skriftsproglig udvikling: Ordlæseprøve 1 (digital) Alkalærs læsetrappe eller Det gode læseforløb eller LUS

Sidst redigeret september 2022

	- Syntese (sammendragning) af enkeltlyde - Stavning af korte lydrette ord og nonord - ord og begrebsforståelse Lix 5 – 10 Oplæsningshastighed: I gennemsnit 60 ord/minut			Dec. – feb.: Risikotesten for ordblindhed (rigtige ord og nonord + bogstaver) på elever i risiko April – juni: Risikotesten på elever i risiko (rigtige ord og nonord på tid)
Kl.	Pejlemærker	Tiltag	Fælles mål - uddrag	Obligatoriske test/vurderinger
2.	Mestrer eleven: - Bogstaverne funktionelt - Lydering af lydrette ord (én-til-én-princippet) - Stavelsesdeling både i læsning og stavning - Stavning af lydrette ord/nonord helt op til flerstavelsesord med konsonantklynger fx *mikrofon* - Lydering med udskiftning af alternative bogstavlyde (princippet om bogstavfølger) fx e som æ-lyd i ordet *hest* - ord og begrebsforståelse Lix 10 - 15 I stillelæsning: Lette tekster: 75-100 ord/minut	Tiltag: Hvis eleven viser vanskeligheder iværksættes en intensiv målrettet indsats over 10-12 uger med fokus på systematisk undervisning i udnyttelse af skriftens basale lydprincip i læsning og skrivning.	Opmærksomhedspunkt: Læsning/Afkodning Eleven kan læse lydrette (fx to, bus og sofa) og almindelige ikke-lydrette ord på to stavelser (fx pige, komme) **Fase 2** Færdighedsmål Eleven kan læse ord i tekster til klassetrinnet sikkert Vidensmål Eleven har viden om stavemåde og betydning af ord i tekster til klassetrinnet Fra Læseplan for faget dansk Højtlæse lette tekster med en rigtighedsprocent på over 90.	Efterår National test i læsning Skriftsproglig udvikling: Sætningslæseprøve 1 (digital) Det gode læseforløb eller LUS

	Tekster med nyt fagligt indhold: 60 ord/minut			
Kl.	Pejlemærker	Tiltag	Fælles mål - uddrag	Obligatoriske test/vurderinger
3.	Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse - at udnytte det lydrette princip i stavning Lix 15 – 20 Eleven kan læse en tekst med en hastighed på ca. 100 ord/minut	Tiltag: Hvis eleven stadig er en usikker og langsom læser, bør elevens basale afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, med henblik på at iværksætte en målrettet indsats, som kan være ALKALÆR, ORD, VAKS eller tilsvarende. Derudover skal det sikres, at elever i vanskeligheder får adgang til alderssvarende digitale tekster og bliver undervist i brugen af kompenserende IT. Hvis eleven viser vanskeligheder med lydret stavning, bør eleven afdækkes yderligere. Elever, som: • har vist tidlige risikotegn • har modtaget særlige tilrettelagte forløb tidligere • i øvrigt er i målgruppen for elever i risiko skal testes med Elbros ordlister 40/40 ord i slutningen af 3. kl.	**Fase 1** Færdighedsmål Eleven kan læse ord i tekster til klassetrinnet hurtigt og sikkert Vidensmål Eleven har viden om regler for sammensætning af ord Fra Læseplan for faget dansk Elever, som i slutningen af 2. klasse viser sig at have store vanskeligheder med at afkode ord på trods af en god læseindsats, skal støttes, så vanskeligheder med afkodning ikke står i vejen for deres adgang til alderssvarende faglig viden og læseoplevelser i skønlitterære tekster.	Efterår National test i læsning Det gode læseforløb eller LUS DVO's dysleksiscreening (non-ord diktat august, klasseliste indtastes i Hjernen og Hjertet) Under 16 rigtige testes eleven med Elbros ordlister: 30 rigtige ord og 30 nye ord på tid og/ eller Testbatteriet Elever der er i risiko for ordblindhed i slutningen af 3. kl. afdækkes med Elbros ordlister (40/40 ord)

Kl.	Pejlemærker	Tiltag	Fælles mål - uddrag	Obligatoriske test/vurderinger
4.	Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse - at følge generelle lydfølgeregler i stavning Lix 20 – 25 Stillelæsning af lette tekster: 150 ord/minut Tekster med nyt fagligt indhold: 100 ord/minut	Tiltag: Hvis eleven er en usikker og langsom læser, bør elevens afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, så det kan udelukkes, at der ikke er tale om ordblindhed. Elevens vanskeligheder afdækkes med Elbros ordlister (40/40 ord), hvis eleven: • har vist tidlige risikotegn • har modtaget særlige tilrettelagte forløb i 3. klasse og tidligere • i øvrigt er i målgruppen for elever i risiko Ved langsom læsehastighed og usikker læsning kan metoden 'Gentaget læsning' være et godt tiltag. Er eleven ordblind, skal det sikres, at eleven får adgang til alderssvarende digitale tekster og bliver undervist i brugen af kompenserende IT.	**Fase 2** Færdighedsmål Eleven kan læse ord i tekster til klassetrinnet hurtigt og sikkert Vidensmål Eleven har viden om ordklasser og regler for bøjning af ord Opmærksomhedspunkt: Læsning/Afkodning Eleven kan læse tekster med et velkendt fagligt indhold med ca. 120 ord/minut	Efteråret National test i læsning

Kl.	Pejlemærker	Tiltag	Fælles mål - uddrag	Obligatoriske test/vurderinger
5.	Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse - at følge generelle lydfølgeregler i stavning (som minimum) Lix 25 – 30 Eleven kan læse en tekst med en hastighed på ca. 150 ord/minut	Tiltag: Hvis eleven placerer sig i kategorien "mangelfuld præstation" eller i "ikke tilstrækkelig præstation" i den frivillig nationale test i læsning, anbefales det at afdække eleven individuelt. De specifikke mål med indsatsen opstilles på baggrund af den individuelle afdækning. Hvis eleven viser vanskeligheder med at stave lydbevarende (i forhold til ST5 eller anden staveprøve) og i øvrigt opfylder betingelserne for at få taget ordblindetest, skal eleven afdækkes individuelt med henblik på at udelukke, at eleven er ordblind. Er eleven ordblind, skal det sikres, at eleven får adgang til alderssvarende digitale tekster og bliver undervist i brugen af kompenserende IT.	**Fase 1** Færdighedsmål Eleven kan læse ukendte ord ved umiddelbar genkendelse af de mest almindelige orddele Vidensmål Eleven har viden om morfemer i danske ord	Efterår Skriftsproglig udvikling: Sætningslæseprøve 2 (digital
Kl.	Pejlemærker	Tiltag	Fælles mål - uddrag	Obligatoriske test/vurderinger
6.	Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse (jf. Fælles mål)	Tiltag: Hvis eleven er en usikker eller langsom læser, bør elevens afkodningsfærdigheder afdækkes	**Fase 2** Færdighedsmål Eleven kan læse ukendte ord i fagtekster	Efterår National test i læsning

	- at følge generelle lydfølgeregler i stavning Lix 30-35 Eleven skal kunne stillelæse lette tekster for aldersgruppen flydende og med god forståelse med omkring 200 ord pr. minut. Tekster med et nyt indhold i relation til kendte emner skal læses med omkring 140 ord/minut.	yderligere, så det kan udelukkes, at der ikke er tale om ordblindhed. Hvis eleven ikke behersker opmærksomhedspunktet for 6. klassetrin, bør der iværksættes en intensiv målrettet indsats, da de beskrevne færdigheder har betydning for, at eleven fremadrettet kan få et tilstrækkeligt udbytte af undervisningen i alle skolens fag. Ordblinde elever skal have opnået samme færdigheder vha. it-hjælpemidler. De specifikke mål med indsatsen opstilles på baggrund af den individuelle afdækning.	Vidensmål Eleven har viden om stavemåde og betydning af ord i fagtekster Opmærksomhedspunkt: Læsning/Tekstforståelse Eleven kan opdage egne forståelsesproblemer og anvende relevante strategier til at afhjælpe dem og få overblik over teksten (fx afklare ukendte ords betydning, anvende grafiske modeller eller stille spørgsmål til tekstens indhold)	Elever, der tidligere er testet ordblinde med Elbros ordlister (40/40 ord) skal have taget den digitale ordblindetest senest med udgangen af 6.kl.
Kl.	Pejlemærker	Tiltag	Fælles mål - uddrag	Obligatoriske test/vurderinger
7.	Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse (jf. Fælles mål) - retstavning Lix 35-40 Kan læse lette tekster for aldersgruppen flydende med god forståelse med omkring 250 ord/minut.	Tiltag: Hvis eleven er en langsom læser eller usikker i stavning, bør elevens afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, så det kan udelukkes, at der ikke er tale om ordblindhed. Jf. Ordblindeproceduren. Hvis eleven viser vanskeligheder med at styre og regulere sin læseproces og forstå indholdet i de læste tekster, anbefales det at	**Fase 1** Færdighedsmål Eleven kan variere læsehastighed bevidst efter læseformål og ordkendskab i teksten Vidensmål Eleven har viden om sammenhæng mellem ordgenkendelse og læsehastighed	

		iværksætte et forløb med fokus på faglig læsning. Hvis eleven er ordblind, skal eleven have adgang til at anvende kompenserende it.		
Kl.	Pejlemærker	Tiltag	Fælles mål - uddrag	Obligatoriske test/vurderinger
8.	Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse (jf. Fælles mål) - retstavning Lix 40-60 Eleverne kan læse lette tekster for aldersgruppen flydende med god forståelse med omkring 250 ord/minut. Tekster med et nyt fagligt indhold læses med omkring 170 ord/minut.	Tiltag: Hvis eleven er en langsom læser eller usikker i stavning, bør elevens afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, så det kan udelukkes, at der ikke er tale om ordblindhed. Hvis eleven viser vanskeligheder med at styre og regulere sin læseproces og forstå indholdet i de læste tekster, anbefales det at iværksætte et forløb med fokus på faglig læsning. Hvis eleven er ordblind, skal eleven have adgang til at anvende kompenserende it.	**Fase 2** Færdighedsmål Eleven kan læse komplekse danske og lånte ord hurtigt og sikkert Vidensmål Eleven har viden om morfemer i låneord Læseplan for faget dansk Eleverne afpasser deres læsetempo efter tekstens sproglige og indholdsmæssige sværhedsgrad.	Efterår National test i læsning
Kl.	Pejlemærker	Tiltag	Fælles mål - uddrag	Obligatoriske test/vurderinger
9.	Mestrer eleven: - hurtig og sikker læsning med god forståelse (jf. Fælles mål) - retstavning Lix 40-60 Eleverne kan læse lette tekster for aldersgruppen flydende	Tiltag: Hvis eleven er en langsom læser eller usikker i stavning, bør elevens afkodningsfærdigheder afdækkes yderligere, så det kan udelukkes, at der ikke er tale om ordblindhed.	**Fase 3** Færdighedsmål Eleven kan læse komplekse tekster hurtigt og sikkert Vidensmål Eleven har viden om stavemåde og betydning af ord i alle tekster	Folkeskolens afgangsprøve

	med god forståelse med omkring 250 ord/minut. Tekster med et nyt fagligt indhold læses med omkring 170 ord/minut.	Hvis eleven er ordblind, skal eleven have adgang til at anvende kompenserende it.	Eleverne kan styre og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst.	

Fra EMU
https://emu.dk/grundskole/dansk/faghaefte-faelles-maal-laeseplan-og-vejledning

Risikotesten for ordblindhed
https://www.uvm.dk/service/login?returnUrl=%2Ffolkeskolen%2Fviden-og-kompetencer%2Fordblinderisikotesten

Elbros ordlister
findes på Center for Læseforsknings hjemmeside: http://laes.hum.ku.dk/test/